

Hogyan alakul a lakáshelyzet?

MA MINTEGY hárommillió család él Magyarországon. A rendelkezésre álló lakások száma ugyancsak hárommillió körül van. Egybevetve ezt a két számot — úgy tűnhet, hogy a lakáshiány nem is annyira szorongató, amint az a mindennapi életben látszik. A valóságban persze semmiféle látszat nem takarhatja el azt, hogy kevesebb lakás van a szükségesnél.

Ma nem globálisan, hanem részleteiben vizsgáljuk a lakáshelyzetet, akkor azt látjuk, hogy itt ma két tényező hatása érvényesül nagy súlylyal. Az egyik tényező: mint a világon mindenütt nálunk is folytonosan áramlik a lakosság a faluból a városba. Ez a többi között azzal a következménnyel jár, hogy a falvakban ugyan javul a lakáshelyzet (hiszen a házukat nem viszik magukkal), viszont a városokban újabb és újabb lakásigénylők jelentkeznek és ezeknek a lakáshelyzetet nem lehet márról holnapra kielégíteni. A másik: a rendelkezésre álló lakások minőségében rejlik. Magyarországon csak a felszabadulás óta beszélhetünk társadalmi méretű lakáskultúráról. Természetesen a tökéletes világban is épültek összkomfortos lakások. De nem a nagy tömegek számára. Hiszen 1949-ben az akkori lakásállomány tíz százalékaiban még csak konyha sem volt, tíz százalékában volt csupán fürdőszoba, 17 százalékában volt vízvezeték, sőt a lakásoknak több mint a felében még villany sem volt!

A FELSZABADULÁS ÓTA épült több mint félmillió lakás viszont már nagyobb részt korszerűen felszerelt és — biztosítja lakójának a kulturáltabb körülményeket. De az elmúlt másfél évtizedben épült lakások száma még ma sem sokkal haladja meg az egész lakásállomány egyötödét. A többi pedig a tökéletes világ öröksége és, továbbra is rontja a hazai lakáskultúra összképét. Így pl. a fürdőszobás lakások száma az új lakásokkal együtt sem sokkal haladja meg az állományban húsz százalékát. Ezért emberileg teljesen érthető, hogy a la-

kók a régi, primitíven felszerelt lakásokból a komfortos lakásokba törekednek. Ez a vándorlás magától értetődő következménye az általános jólét emelkedésének. Akármilyen alacsony is a régi lakások bére az új la-

LAKÁSÁLLOMÁNY ÉS LAKÁSEPÍTÉS (EZREKBE)			
	Összes lakás az év elején	Az év folyamán épült új lakás Budapesten	Vidéken Összesen
1949	2467	4,7	28,1
1960	2758	11,7	46,4
1963	2909	8,9	43,8
1964	2949		52,7

A mindenkor lakásállomány kiszámításánál természetesen le kell vonni az időközben lakhatatlanná vált és lebontott lakások számát, 1963-ban a csaknem 53 ezer lakásszaporulattal szemben több mint 12 ezer lakás szűnt meg az országban.

IDÉN A LAKÁSEPÍTÉS előreláthatólag eléri a tavalyit. Az év első kilenc hónapjában az állami építővállalatok jóval több lakás építéséhez kezdtek hozzá, mint tavaly, viszont ebben az időszakban az átadott lakások száma kevesebb volt a tavalyinál. Erősen megnövekedett a magánépítkezés: a munkáscsaládok

kásokéhoz viszonyítva: a lakosság zöme inkább megfizeti a magasabb bért — ami egyébként a keresetekhez viszonyítva általában ugyan csak alacsony — csak hogy végre kényelmes lakásokban lakhasson.

háztartási adatai szerint a múlt évinél kb. 40 százalékkal többet — a családi összkiadás 5—6 százalékat — fordítottak idén házépítésre vagy ingatlanvásárlásra. Az OTP építési kölcsöneinek összege 1960 és 1963 között megduplázódott és egy-egy lakásra átlag 50 százalékkal többet folyósít ma a takarékok, mint 1960-ban.

A második öt éves terv összesen háromszázezer új lakás építését irányozta elő. Ebből kb. 70 ezer építése marad az utolsó évrre. Az öt éves program tehát, az építőipar nehézségei ellenére is reálisnak bizonyult.

Ádám László

Elkészült az idei tanév

felnevelési statisztikája

A Művelődésügyi Minisztériumban elkészült az 1964—65-ös tanév felnevelési statisztikája. A legújabb adatok szerint a dolgozók általános iskoláiban 92 691 hallgató tanult. A hallgatók közül a fizikai dolgozók száma 79 566 (85,8 százalék).

Az üzemek általános iskoláiban 13 591-en tanultak, 684 osztályban.

Az általános iskolát végző felneveltek sorából 44 614-en járnak a nyolcadik osztályba, ami az összlétszám 48,1 százaléka felel meg.

Érdekes a hallgatóság kor

szerinti megoszlása: 52 570-én harminc éven felüliek (56,7 százalék, 40 121-en pedig harminc éven aluliak (43,4 százalék).

A dolgozók középiskoláiban a jelenlegi oktatási évben 186 138-an gyarapítják ismereteiket. 55 038-an esti, 131 000-en pedig levelező tagozaton tanulnak. Az elsőosztályosok száma a dolgozók középiskoláiban 71 237, a negyedik évfolyamosoké pedig 28 239. Az összlétszámából gimnáziumban tanult 64 208 hallgató, közgazdasági, ipari és mezőgazdasági technikumban 121 930. A nőhallgatók száma 80 900 (43,5 százalék).

Az életkor szerinti megoszlás a dolgozók középiskoláiban a következőképpen alakult: a 30 éven aluliak száma 123 535 (66,4 százalék), a 30 éven felülieké 62 603 (33,6 százalék).

Az általános és a középiskolákban együttesen az 1964—65-ös oktatási évben 3 278 829 felnőtt tanult. (MTI)

KÖZÉRDEKŰ KÉRDÉS:

Az óvodások és iskolások közétkeztetése

Szegeden jelenleg mintegy 10 ezer óvodás, általános iskolás és egyetemi hallgató vesz részt a közétkeztetésben. A konyhák főzőkapacitása azonban ezt a számot meg sem közelíti. Ezért nagy nehézségek árán, a KÖJÁL és a kerületi tanácsok egészségügyi csoportjának állandó ellenőrzésével biztosítják a napi többszöri étkeztetést.

Az erőfeszítések ellenére sem győzik az igények kielégítését. Több százan lennének még, akik szeretnének napközibe kerülni óvodában, vagy általános iskolában. Sajnos, a jelenlegi körülmények nem engedik az étkeztetés további bővítését. Sőt az a probléma, miként enyhítsék a jelenlegi zsúfoltságot. Ezzel együtt az egészség védelméért szigorú intézkedéseket tettek azért, hogy az engedélyezett főzőkapacitást ne lépjk túl.

A szegedi KÖJÁL a rendszeres ellenőrzések alkalmával nagy gondot fordít a konyhák higiénijára és a főzött ételek megfelelő választékára, a kalória- és tápértékre. Állandóan vizsgálják például a napköziszek étkezési naplóját. Megállapították, hogy a napközisbiztosított napi háromszori étkezésen kalória- és tápanyag-szükségletüknek 60 százalékat kapják. Az otthonra vár tehát, hogy a hiányzó 40 százalék kalóriát és tápanyagot a reggelizések

alkalmával

kapják meg a fiatalok. A Juhász Gyula utcai általános iskolások napközis konyhájában különösen nagy gondot okoz a túlszűfolttság. A KÖJÁL jogos észrevételére később külön helyen végzik majd itt a zöldselejteket és a mosogatást.

Nagy jelentőséget tulajdonít a KÖJÁL az iskolai büfének is. Igen örömdetes, hogy az idén Szegeden már több iskolában ezt megvalósították. A baj azonban ott van — ezt sok tapasztalat bizonyítja —, hogy a gyerekek többsége a tejre, péksüteményre adott pénzen kurokát vesz. Javasolják ezért például a tejnél és a péksüteménynél az előfizetéses rendszer bevezetését. A szülő hetenként odaadná a pénzt ezekre a fontos étkezési cikkekre, s a tanulóknak nem költöhetnének cukorkára.

Az egyetemi, főiskolai közétkeztetésnél valamivel jobb a helyzet. A kollégiumi el-látásról tavaly megjelent rendelkezés biztosította a hallgatóknak a napi háromszori fő étkezést. A rendelkezés azonban előírja azt is, hogy teremtsenek lehetőséget az ételek választékának bővítésére. E tekintetben sajnos bizonyos szempontból visszalépés van, mert míg az elmúlt években a hallgatók háromféle ebéd között választhattak, most az idén ez már nincs, éppen a konyhák túlszűfolttsága miatt.

H. M.

MEZŐGAZDASÁGUNK LEGFŐBB FELADATAI

Irta: DR. DIMÉNY IMRE,
az MSZMP KB Mezőgazdasági Osztályának vezetője

A magyar mezőgazdaság a szocialista átszervezés óta egészségesen fejlődik. Termelése 1964-ben mintegy 2,5 százalékkal, az állam számára felvásárolt áruk mennyisége pedig csaknem 4 százalékkal haladta meg az 1963. évi. A mezőgazdaság eleget tett egyik igen fontos feladatának: megtermelte az ország kenyérgabonáját. Hosszú ideje ez az első esztendő, amikor az ország kenyérét teljes egészében hazai termésből biztosítjuk. A vetés szerkezete 1964-ben lényegében a terveknek megfelelően alakult. Növekedett az értékesebb kultúrák aránya, főként a cukorrépa és a dohány vetésterülete. Az állattenyésztés termelési értéke viszonylag jelentősen: 7 százalékkal nőtt. Valamennyi állatfajtánál számszerű fejlődés figyelhető meg és ezzel egyidejűleg növekedett az egy egységre jutó állati termékek is. Számottevő a fejlődés a szarvasmarha-tenyésztésben. Az állomány számszerű növekedése mellett, nőtt az egy tehénre jutó tejhozam. Ez azt jelenti, hogy 1964-ben az előző évek állománycsökkenése után a szarvasmarha-tenyésztés bruttó termelési értékének országosan 6—7 százalékos növekedése várható. A termelési szükségletének pedig meghaladja az 1958—1960. évek átlagát.

Lemaradás volt tapasztalható azonban a takarmánygabona, a burgonya, a zöldség, valamint az aprómagvak termelésében. A rét- és legelőgazdálkodásban sem kielégítő a fejlődés. Főként ezek következményeként nem volt zökkenőmentes a lakosság ellátása elsősorban a zöldségfélékkel; nagy mennyiségben kell az 1964—1965-ös gazdasági évben burgonyát és takarmánygabonát importálnunk. Számos aprómag-félésegből pedig nem tudunk eleget tenni exportkötelezett-ségünknek, s a hazai vetőmagigényt is csak szűkösen tudjuk kielégíteni. Ebben az esztendőben sem tudtuk biztosítani az állatállomány és az abrakszükséglet összhangját.

A mezőgazdaság ez évi eredményei, tapasztalatai tovább erősítették parasztságunkban azt a hitet, hogy helyesen cselekedett, amikor a szövetségi gazdálkodás útjára lépett. Államunk he-

lyesen teszi, amikor a mezőgazdasággal súlyának megfelelően foglalkozik és jelentős összegeket fordít a mezőgazdasági termelés gyorsuló ütemű fejlesztésére.

A közeli napokban került jóváhagyásra a népgazdaság 1965. évi terve. Ebben is kifejezésre jut: a mezőgazdasági termelés növelése tovább előrehaladásunk fontos kérdése. Az 1965. évi népgazdasági terv azzal számol, hogy a mezőgazdasági termelés 1965-ben 1963-hoz képest 4,2 százalékkal, 1964-hez viszonyítva pedig 1,5—2 százalékkal növekszik.

A terv egyik fő célkitűzése változatlanul az, hogy az ország kenyérgabona szükségletét ebben az esztendőben ugyancsak hazai termésből kívánjuk biztosítani. Ez év őszén nagy nehézségek közepette — 2—3 hetes késéssel —, de az előirányzatoknak megfelelő nagyságú területen elvetettük a kenyérgabonát. A búza közel egyegyedre azonban megkésve került a földre. Ezért a vetések ápolása minden eddiginél nagyobb gondot igényel. Állandóan szemmel tartva fejlődését, különösen a tavaszi fejtrágyázás s a pangó vizek elvezetése érdemel nagy figyelmet.

Az állatállomány takarmány szükségletének biztosításában is gyorsabban kell előrehaladnunk az új esztendőben. Főként a kukoricatermesztés fejlesztésére, valamint a rét- és legelőgazdálkodás további javítására helyezünk súlyt.

Valamelyest csökken 1965-ben a szőlő- és gyümölcsfeldolgozás üteme. Elsődleges feladatnak a hiányos telepítések pótlását tekintjük azért is, mert teljes értékű termőfelületet csak ezáltal kaphatunk. Az is fontos, hogy minél előbb pótoljuk a szőlő- és gyümölcsösök gazdaságos termelésében szükséges járulékos és kiegészítő beruházásokat. Az 1965-ös esztendőben kézzelfogható eredményekre számítunk a zöldség- és burgonyatermelés és ellátás területén. Itt sem a vetésterület növelése fontos elsősorban, hanem a terméshatlalagok javítása.

A 1965-ös esztendőben az állattenyésztésben az elsődleges feladat nem az állomány számszerű növelése, hanem a hozamok fokozása. Szükség van az anyaállomány szinten

tartására, a rendelkezésre álló takarmányok lehető legjobb kihasználására és mindezek révén a hozamok erőteljesebb fokozására. A takarmány ellátottság az utóbbi évek bármelyikénél jobb. Teljesíthetőek azok a feladatok, amelyeket a tervek az állat- és állati termékek termelésére és felvásárlására előirányoztak. Ellenkező esetben a lemaradás súlyos nehézséget okozna a lakosság ellátásában és az exportkötelezettség teljesítésében.

Népgazdaságunk 1965. évi terve nagy lehetőséget biztosít a mezőgazdasági termelés további műszaki anyagi megalapozására. Szükség van arra, hogy minden eddiginél nagyobb figyelmet fordítsanak a meglévő eszközök gondos, céltudatos felhasználására. A mezőgazdasági üzemek együttes termelési értéke jelenleg megközelíti az 50 milliárd forintot. Ennek a hatalmas értéknek gondos és céltudatos felhasználása az 1965. évi termelési és felvásárlási előirányzatok megvalósításának egyik alapvető feltétele. Szükséges továbbá az is, hogy a beruházások tervezésénél, kivitelezésénél az eddigieknél körültekintőbb munka foly-jék. A gazdaságosság követelményeit a beruházások elosztásánál, kivitelezésénél az eddigieknél jobban szem előtt kell tartanunk. A gépek gondos javításával, a traktorok továbbképzésével most kell felkészülnünk a traktorok kézműszakos üzemeltetésére is.

Ebben az évben a tsz-ek nagy többsége helyesen alkalmazta a személyes anyagi érdekeltiséget elvét. Ennek további gondos alkalmazása újabb eredmények forrása lehet. Az eddig szerzett tapasztalatok felhasználásával, a most készülő üzemi éves tervek kialakításakor kell megválasztani az 1965-ös esztendőben alkalmazására kerülő jövedelemelosztási és munkadíjazási formát. Fontos, hogy a különféle formák megállapításakor az eddiginél is jobban vegyük figyelembe a termelési feltételek változását. Ügyeljünk arra, hogy a közös gazdaság érdekelt sértő, a szokásosnál nagyobb részesedést ne állapítsunk meg. Továbbra is megkülönböztetett módon foglalkozunk a gyenge termelőszövetkezetekkel és mindegyik hasznosításuk a háztáji gazdaságok termelési lehetőségeit.

Ecélok elérése komoly erőfeszítést jelent a mezőgazdasági dolgozók számára, mindehhez fokoznunk kell a politikai felvilágosító, szervező munkát. Jobban kell érvényesítenünk a termelőszövetkezeti demokráciát, növelve a tagság érdeklődését és részvételét a közös ügyek intézésében, azok megvalósításában, hogy még általánosabbá váljék a felismerés: a szövetségi parasztsággal együtt mindent meg tudunk oldani.

Nagyk a mezőgazdaság 1965. évi feladatai, de megoldásához a szükséges feltételek biztosítása vannak, illetve megteremthetők. A tartalékok feltárása és fokozottabb hasznosítása, az elért eredmények megszilárdítása, illetve továbbfejlesztése, olyan lehetőségek, amelyekkel minden gazdaságnak fokozottabban kell számolnia. Ugyanakkor fegyelmezettebb munkára, az eszközök gondos kihasználására van szükség minden szinten. Ha így dolgozunk, a siker az 1965-ös esztendőben sem maradhat el és a mezőgazdaság dolgozói megtalálhatják számítmásukat.

H. Zs.

Egy beadvány elmarad

Nemcsak a tanácstagokat, hanem a körzetmegbízottakat is gyakran felkeresik a lakók ügyes-bajos dolgaikkal. Szűcs Imre körzetmegbízott Lehel utcai lakásán is azok a tanácstagok, akiknek körzetében egymás után épülnek az aszfaltutak.

Meghívó

— Imre bácsi — mondogatták —, itt a környékünkön annyi utcát aszfaltoztak, miért pont a miénk mostohagyerek?

És Imre bácsi — a szabó ktsz nyugdíjasa — a körzetmegbízott sokat töprengött, hogyan kellene elintézni a tanácsnál, hogy az ő utcájuk is sorra kerüljön. Majd megszületett az elképzelés.

— Beadványt készíttünk — nyugtatta szomszédait Imre bácsi —, és ezt az utca ap-rajza-nagyja aláírja, majd én személyesen viszem el a II. kerületi tanácshoz.

Már kezdte fogalmazni a kérvényt: „Tisztelt Tanács! Mi, a Lehel utca lakói, kérem feloldunk...” — idáig jutott az írással, amikor a postás csöngettett ajtaján. Meghívót kapott Szűcs Imre a kerületi tanácsülésre.

— Tovább egy sort sem — határozta el —, majd az ülésen mindent megfigyelek és majd ott tolmácsolom a Lehel utcaiak kérését. Majd kiabáltak én is úgy, mint azok a tanácstagok, akiknek körzetében egymás után épülnek az aszfaltutak.

Miért nem?

A II. kerületi tanács a kialakult rend szerint végezte munkáját. Szűcs Imre számára minden új volt, hiszen először vett részt ilyen tanácskozáson. Várta a nagy pillanatot, amikor majd a tanács tagok „verik az aszfalt”, s követelik, hogy X., Z. utcát aszfaltozzák, vagy gyarapítsák a közvilágítási lámpák számát.

De erre hiába várt. A tanács tagok egymás után emelkedtek szólásra, s megfontolva mondták el javaslatukat. A tanács rendelkezésére álló anyagi kerettel okosan gazdálkodtak. Senki sem üttötte az aszfalt és még az a tanács tag sem haragudott, akinek a többiek elvetették javaslatát. A tanács ugyanis nem az egyes körzetek, hanem az egész város rész és város érdekét védte.

A Lehel utca aszfaltozása is szóba került. A tanácsel-

nök közölte Szűcs Imréval, hogy még néhány évig nem kerül sor az utca korszerűsítésére, hiszen még van néhány olyan utca a kerületben, amelyik elhanyagoltabb, mint a Lehel.

Kérelem nélkül is

Másnap Szűcs Imre bácsi élménybeszámolót tartott szomszédainak a tanácsülésről.

— Ne gondoljátok — mondta —, hogy a tanácsülésen haggal döntik el, hol mit építsenek. Alaposan, megfontoltan határoznak az ügyekben. Tudjátok, ott, a tanácsülésen jöttem rá, hogy követelné a legkönnyebb. Mert mi is nyugodtan meg-szerkeszthetjük a beadványt, de attól még nem lesz több cement, pénz és munkáskéz.

Még néhány évet tudunk várni. És úgy határoztam, nem írom meg a beadványt. A hallgatók egy kicsit meglepődtek a váratlan fordulatnál, azután az okos érvek következtek, s úgy döntöttek, nem küldik el a beadványt. Városrészük ügye jó kezekben van, s kérelem nélkül is aszfaltozzák majd a Lehel utcát, ha a sorrendben következnek.

H. Zs.